

ОДНО СЪБРАНИЕ на РБ
ВХ № ПГ-033-00-27
ПОЛУЧЕНО НА 13.05.2020г.

Infocenter

From: Dimitar Karagegov <dkaragegov@libsociety.org>
Sent: 13 май 2020 г. 15:01
To: infocenter@parliament.bg; kpv1@parliament.bg
Subject: Становище по законопроект законопроект 054-01-33 от 24.04.2020г.
Attachments: Liberty420.pdf

Здравейте,

Като приложен PDF файл ще намерите становището ни по законопроект за изменение на Наказателния кодекс 054-01-33 от 24.04.2020г.

Моля, след постъпване в системата ви, да получа прилежащия към становището входящ номер като отговор на това писмо.

Бъдете здрави!
Димитър

--

Димитър Карагегов



Член на УС на Българско либертарианско общество
Фелдмаршал на Liberty 420

тел: 0883 462 694
web: libsociety.org

До
Председателят на комисията по правни
въпроси към Народното събрание

СТАНОВИЩЕ

От Димитър Карагегов

В качеството си на програмен мениджър на
фондация „Българско либертарианско
общество“ с идентификационен номер:
176624477 и адрес на седалище
София, Младост 1, бл. 46, вх 7, ап. 109
тел. 0883462694

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Във връзка с внесен законопроект за изменение на Наказателния кодекс 054-01-33 от 24.04.2020г.

С настоящото си становище изразяваме своите опасения от предложените редакции в законодателството. Нашата организация следи темата от години и е единственото гражданско обединение, което разполага с тестов анализатор за съдържание на наркотици в слюнката. С него сме извършвали редица практически проби, замервания, анализи на точността и чувствителността, от които сме убедени, че са необходими още няколко предпоставки, за да може този закон да постигне превантивните си цели. Задължителна такава предпоставка е основната редакция на „Наредба № 1 от 19 юли 2017 г. за реда за установяване употребата на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози“, която е основната причина правораздавателната ни система да е задръстена от по 3000 дела за „управление на МПС след употреба“ годишно, без това да понижава броя ПТП-та със смърт и травматизъм в страната. По-притеснителното е, че освен че обективно и фактологично е установена липсата на ефективност на тази мярка, нашата организация регистрира все повече и повече случаи на точно обратното – по-рисково за здравето на водача и участниците в движението поведение, пряко причинено от повишените санкции.

Кои шофьори са „дрогирани“ според закона?

В българското законодателство е възприет т.нар. подход на „нулева толерантност“ и всякаква концентрация на което и да е вещество от ***Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични*** (която съдържа в себе си няколкостотин различни по състав и природа химически съединения, включително широко използвани във ветеринарна и хуманна медицина) или негов метаболит, намерено в слюнката или кръвта на водач, се счита за нарушение на закона и на него му се търси наказателна отговорност. Редакцията на ЗДП от 2017-та, заменяща словосъчетанието „под въздействието на наркотични вещества“ със „след употреба на наркотични вещества“ всъщност поставя под ударите на закона всеки водач на МПС, който в предходен момент, дори инцидентно, дори еднократно, дори случило се в непълнолетна възраст или в държава, където това е легално, е употребил психоактивно вещество.

Ако си позволим аналогия с алкохола, прилагането на тази рамка и към употребилите спиртни напитки, би означавало законодателството ни да третира като „пиян“ всеки водач на МПС, който в предходен момент от живота си е отпил глътка бира или в случая на канабиса, всеки тийнейджър, който дори еднократно е опитал трева, в момента считаме, че е негоден да управлява МПС до края на живота си.

Затова имаме много ясни и точни предели на допустима концентрация на алкохол в кръвта, според които разделяме хората, които са „под въздействие“ на алкохола и тези, които просто имат остатъчни промили от предходна или нерелевантна към способностите за шофиране употреба.

Това обаче отсъства, когато става дума за наркотични вещества. От една страна, обединяването на всички психоактивни вещества под общия знаменател на „наркотици“ и липсата на обективни критерии за това каква концентрация от определеното вещество или метаболит влияе на способностите за управление на МПС дава възможност за класифицирането на множество шофьори като такива, които са в хипотеза на „след употреба на наркотици“, дори това да се е случило дни, седмици, месец преди сядането му зад волана.

В случая с най-често употребяваното в България наркотично вещество от Списък 1 – Δ9 Тетрахидроканабинол (канабис, марихуана) специфичният метаболит, който институциите откриват чрез посочените в Наредба 1 технологии - газова хроматография с масспектрална детекция (GC-MS) и/или високоефективна течна хроматография-масспектрометрия (LC-MS), е 11-нор-9-карбокси- 9-тетрахидроканабинол (THC-COOH). **Понеже в Наредба 1 никъде не е спомената минимална концентрация на въпросния специфичен непсихоактивен метаболит, която да се смята за безспорно доказателство за общественоопасно деяние, в съдебната практика всяка концентрация на въпросния метаболит в кръвната проба на водач се смята за нарушение на чл. 343б ал. 3 от НК.** Технологичният капацитет на институциите, натоварени с извършването на изследване на кръвта на водачите (химико-токсикологични лаборатории на МБАЛ – София, и МБАЛ – Варна, при ВМА, научно-техническите лаборатории към ОДМВР или Научноизследователския институт по криминалистика при МВР), позволява откриването на дори 1 нг/мл специфичен метаболит в кръвта. **1 нг/мл може да бъде открит в кръвта на водач дори повече от 2 седмици след последната му употреба на канабис.** Подобни примери срещаме и при употреба на редица наркотични вещества, включително и такива от регулираните за медицинска употреба списъци, като популярни бензодиазепини и опиати. Така под отговорност за нарушаване на чл. 343б ал.3 от НК попадат и ще продължат да попадат, въпреки предложената редакция, лица, за които не е доказано, че са извършили общественоопасно деяние, управлявайки МПС седмици след отшумяването и на последните следи от смущение на психо-физиологичните функции в следствие на наркотична употреба.

„Дрогирани“ са дори лекуваните от COVID-19

Едно от основните ни притеснения в законодателните инициативи, свързани с установяването на водачи е липсата на контрол над качеството и точността на получените резултати. Широко използваното от МВР устройство „Дръгчек 5000“ дава категорични, но често неверни данни. Например, в самата му продуктова характеристика, известна и на вносителя на въпросното устройство, и на МВР, става ясно, че единият от „кандидатите“ за лекарство за COVID-19, който според думите на премиера Бойко Борисов, всеки момент ще започне да се произвежда и в България – Хлорохин, ще бъде отчетен от „Дръгчек 5000“ като предходна употреба на

метамфетамин.¹

Това, за съжаление, не е изолиран и екзотичен случай. Напълно легалната съставка „Канабидиол“ (CBD) също бива засечена като „марихуана“. Същото важи и за редица използвани в медицината и предписвани на пациенти лекарства за епилепсия, обезболяващи и други. Допустима е и положителна проба за „опиати“ при консумация на маково семе, макови хлебчета и т.н.

Законодателят предвидливо е допуснал възможността, при съмнения в коректността на резултатите от бързия тест с „Дръгчек 5000“, те да бъдат окончателно проверени и от кръвна проба. Но примера от по-горната част виждате, че проблемите при кръвните проби са още по-съществени. Оказва се, че в България има само една акредитирана по световните стандарти лаборатория за тестване на наркотични вещества в кръвта (и се използва за нуждите на спорта без допинг) и тя не е сред изброените в Наредба 1 лаборатории. Това причинява и множеството дела за употреба на вещества, без това да води до повишена безопасност – просто под ударите на закона попадат неопасни хора.

Проблемите с кръвните тестове тепърва ще виждат бял свят. **За последните 2 месеца двама наши клиенти дадоха положителни кръвни проби за вещества, които не са опитвали през животите си.** След като се оневиниха чрез повторна и тройна лабораторна експертиза, обмислят дела срещу държавата, които да разследват случващото се в химико-технологичните ни лаборатории.

Нека почерпим опит от останалите държави-членки

Сравнителният анализ спрямо останалите държави-членки също може да ви послужи като убедително доказателство за неубедителния курс, по който е тръгнала държавата в опитите си да овладее с ситуацията с жертвите на пътя. Като държава-членка, през 2010-та България изготвя **Националната стратегия за подобряване безопасността на движението по пътищата на Република България за периода 2011 – 2020 г. и намаляване на травматизма (загинали и ранени) при пътни инциденти.** Стратегията е изготвена в съответствие с поставените от Европейския съюз (ЕС) цели, като към 2020 г. броят на загиналите при ТПТП в Република България трябва да бъде намален с 50%, а на тежко ранените при ТПТП с 20% спрямо началния период – 2010 г., или към 2020 г. **броят на загиналите при ТПТП не трябва да надвишава 388, а на ранените – 6363** Това е ангажимент за намаляване на нетните годишни смъртни случаи от ПТП. Дори не е засяга пропорцията население към загинали, игнорира изцяло явлението, че междувременно България е най-бързо топящата се нация в ЕС и нетното население българи е намаляло с поне 600 000, според НСИ. И въпреки този факт, представянето на България спрямо

¹ Ръководство за работа с Drager Drug test 500 STK IVD:
<https://www.draeger.com/Products/Content/drugtest-5000-stk-ifu-9033354-en-uses.pdf>

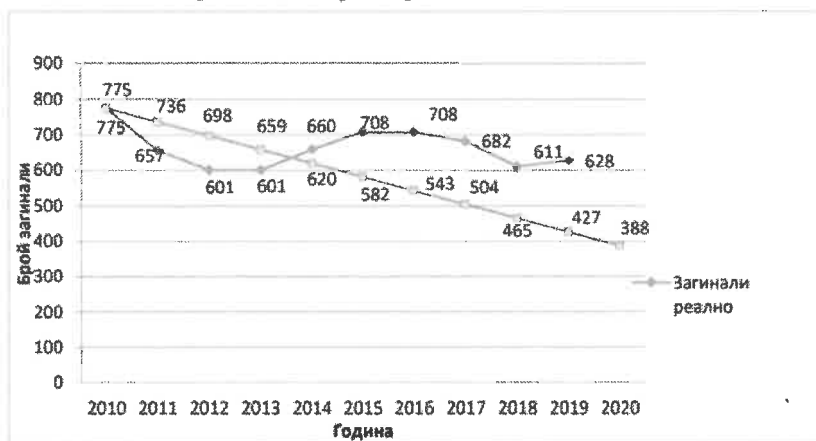
поетите

цели

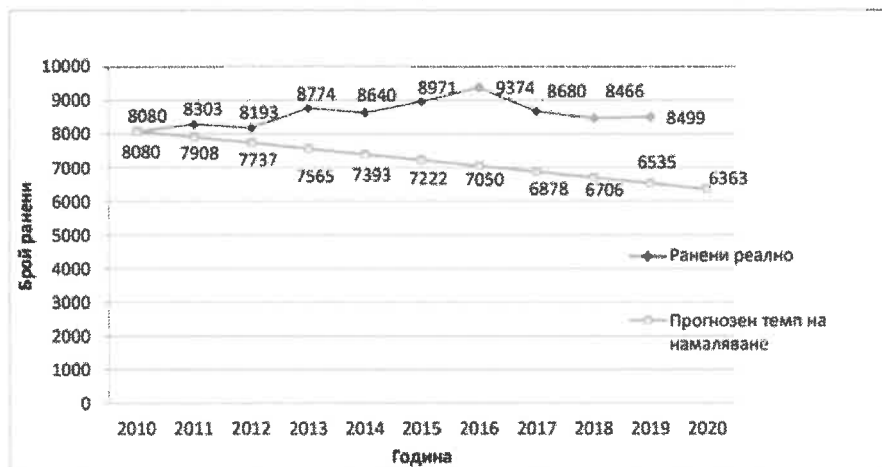
е

катастрофално.

Динамика на гравматизма спрямо прогнозния темп за намаляване – загинали

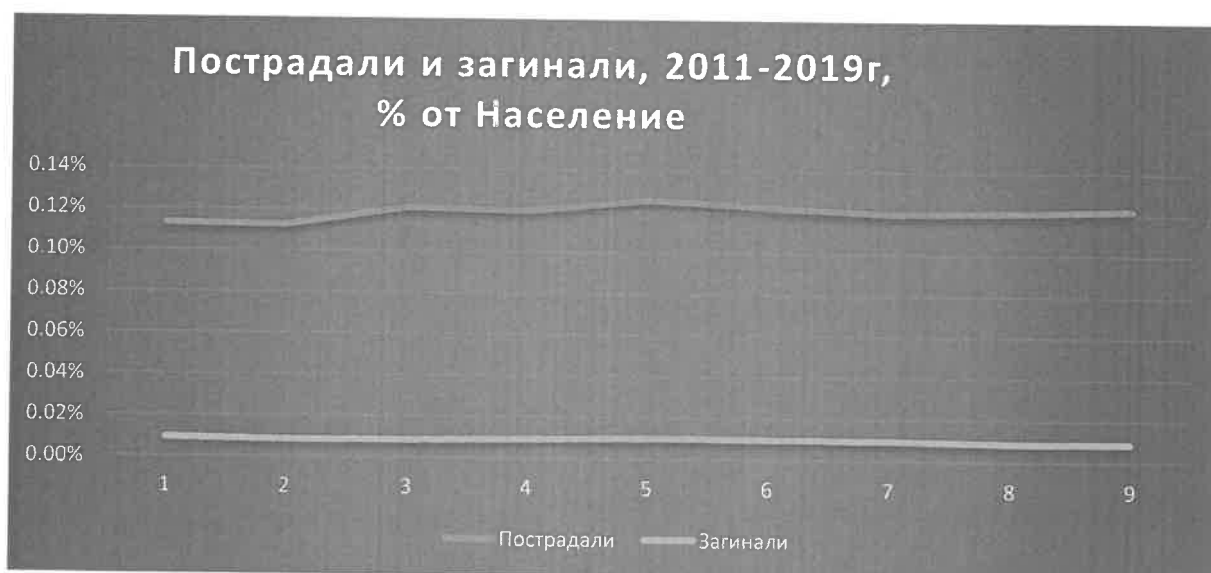


Динамика на травматизма спрямо прогнозния темп за намаляване – ранени



2

Графиките убедително показват липсата на резултат от поетия курс на законодателна инициатива по въпроса, а следващите го илюстрират по още по убедителен начин:



Парадоксът е, че по отношение на алкохол и наркотици, България също заема челно място и по степен на наказанието и по широчина на прилагането му. Според данните на TISPOL в България 1 на всеки 400 водачи, спрени за проверка, е „дрогиран“. В съседна Румъния са 25 пъти по-

малко (1 на всеки 10 000 проверени водачи), а в Полша – 75 пъти по-малко 1 на 30 000.³

Тези данни могат да се тълкуват само по два начина. Или всичко е наред с методиката ни и България е изправена пред епидемична по мащаби употреба на наркотични вещества, невиджана досега в Европа. Или са налице съществени пропуски и проблеми в методиката, по която установяваме тази употреба. При наличните данни, няма как и двете да са неверни. Поне едното трябва да е истина.

Редно е да отбележим тревожния факт, че **България вече има най-суровите закони за „дрогирани“ водачи в Европа**. Само тук следите от предходна употреба водят до криминално преследване.

Разликата между България и останалите държави в Европейския съюз е, че навсякъде другаде, където е приета „нулевата толерантност“, тя води до административна санкция – временно отнемане на свидетелството за управление, глоба и други. За останалите страни-членки на ЕС криминално деяние е само шофирането под доказаното въздействие на забранена психоактивна субстанция. Нашият модел е уникален за съюза и определено не се нрави на европейските ни съграждани. Представете си международната реакция след първия, осъден на принудително психиатрично лечение гражданин на Холандия, Испания, Франция или някоя от другите държави-членки с едновременно по-либерални закони за наркотици и значително по-малко смъртни случаи на републиканската пътна мрежа

Причините в останалата част на Европа да не са се фокусирали толкова в „дрогираните“ водачи, се крият във факт, отлично известен и на нашето вътрешно министерство – **„дрогираните“ не са статистически значим причинител на ПТП**.

Според данните, които министър Младен Маринов представи като отговор на въпроси от народния представител Елена Пашева по реда на парламентарния контрол⁴, става ясно, че:

- В рамките на последните две пълни години - 2018-та и 2019-та, са възникнали **едва 114 ПТП с участието на „дрогиран водач“** от общо 73 260 или **0.15 %** от всички ПТП. Казано по друг начин, **99.85% от катастрофите в България са възникнали без никакви наркотици да са били замесени**

- **„Дрогираните“ дори не са сред основните причинители и на тежки ПТП** – през 2018 и 2019 са възникнали общо 13414 тежки катастрофи с ранени и/или загинали, като от тях в едва 32 или 0.23% участва водач, употребил наркотици

- В същото, в рамките на прилагането на „нулевата толерантност“ (2017-2020) по наказателна отговорност са подведени 9375 лица (или приблизително 0.5% от всички активни шофьори в страната) за шофиране „след употреба“ на наркотици

Общата смъртност, причинена от „дрогирани“ водачи, също е под 1%

Редно е да се отбележи, че това е всичките ПТП, смъртност и травматизъм от всички хора, установени с което и да е сред стотиците вещества от *Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични*, спрямо **2.6% или седемнадесет пъти**

³ MBP, прессъобщение: <https://bit.ly/3dLLTsD>

⁴ Отговор с вх.№054-06-440 от29.04.2020 <https://parliament.bg/pub/PK/384856054-06-440.pdf>

**повече ПТП, причинени от употребилите едно единствено разрешено вещество, наречено...
алкохол**

Какви са резултатите от увеличените наказания?

Както стана ясно по-горе, резултатите от съвкупните законодателни усилия в последните 10 години, включително значителното завишаване на всякакви наказания, не довежда до положителни резултати.

Негативните косвени ефекти обаче са прекалено много, за да се избягват. Уви, държавна статистика за тях практически отсъства, но това не ги прави по-малко очевидни. Можем да ги обобщим като:

- Повече случаи на **неспазване на полицейски разпореждания** и осуетяване на полицейска проверка чрез бягства. Гонки с органите на МВР, които поставят в много по-голяма опасност и водачите, и останалите участници в движението.

- Драстично увеличение на случаите на водачи с алкохол заради възможността в последствие „да намалят“ (пример: случаят с евродепутата **Джамбазки**) отчетените промили при кръвна проба и да декриминализират деянието си

- Значително увеличаване на случаите на напускане на мястопроизшествие, с цел осуетяване установяването на извършителя. Просто вече цената на това да останеш на мястопроизшествие, което ти си причинил, става непоносимо голяма и рискът да избягаш – все по-оправдан.

- Повишено търсене, разпространение и употреба на **високорискови синтетични вещества** и анаболни стероиди, чието единствено предимство е, че са неоткриваеми по реда от Наредба 1, дори при кръвна проба. Канабисът вече е заместен от смъртоносния синтетичен китайски „чай“, класическите опиоиди са заместени с фентанил, стимулантите с а-PVP и PMA (известен като „доктор смърт“).

- Горното вече довежда до **повишена смъртност от синтетични наркотици на млади българи**, често деца. Понеже въпросната синтетика не се открива дори на кръвна проба, тези мъртви души, често се прикриват под причина за смъртта „Сърдечна недостатъчност“⁵

- Правораздавателната система вече е **задръстена от дела срещу неопасни водачи**, които не са причинители на ПТП, но са дали положителна проба за употреба преди седмица. 3000 такива водачи годишно стават клиенти на правораздавателната система, а 10 000 от тях вече са в положение на 3-годишен изпитателен срок в следствие условна присъда

- Дори със сегашния размер на присъдите, това са **тревожно много осъдени**. При не повече от 7000 общо места в институциите за лишаване от свобода и вече запълнения им капацитет, се поставя под съмнение изобщо възможността да се изпълняват наказанията, свързани с водачи.

⁵ <https://www.dw.com/bg/%D0%B7%D0%B0%D1%89%D0%BE-%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D0%BC%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%B4%D0%B5%D1%86%D0%B0-%D1%81%D0%B5-%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B1%D0%BE%D0%BB%D1%8F%D0%B2%D0%B0%D1%82-%D0%BE%D1%82-%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B8%D0%B4%D0%BD%D0%B0-%D1%88%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D1%84%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F/a-51734694>

- Ще се повишат случаите на корупция сред патрулиращите служители на КАТ, в които алкохолен или наркотичен анализатор няма да бъде предлаган на този, който си плати. Или този, който притежава родствена връзка с народен представител...

За да предотвратим горните и за да може все пак в страната ни да имаме шанс, едновременно за справедливост и безопасност на пътя, **предлагаме следното:**

- Всякакви редакции на законодателството по отношение на водачи „след употреба“ на наркотици и алкохол да бъдат преустановени и законодателят да отхвърли сегашните предложения за редакции, като **сформира междуведомствена група със силно изразено участие на експерти от гражданския сектор**, за изработването на концепция за законодателна и нормативна промяна

- Тази концепция да бъде подложена на подобаваща научна обосновка и обстоен анализ на работещи и добри практики от други държави и да доведе до промени в ЗДП, Наказателния кодекс и цялостното преработване на Наредба 1 – основния причинител на грешното прилагане на законите.

- Да бъдат взети под внимание предложенията ни, изпратени със становище вх.№ПГ-033-00-4 от 21.01.20г.

- Задаването на редица въпроси по реда на парламентарния контрол към Министерство на вътрешните работи, касаещи:

а) сертифицирането на аналитичната техника на министерството

б) практическите замервания за качеството на тест-касети и кръвни проби използвани от министерството

в) обстоятелства около избора, обществената поръчка и договорите за закупуване на аналитичната техника на МВР и прилежащите ѝ консумативи

г) името и компетенцията на „експерта“, предложил уникалната идея тестването за канабис в кръвта, която се практикува по реда на Наредба 1 днес.

12.05.2020